

LBDIS | We know
CRISTINA ARDELEAN

Fântâna părăsită

SIONO
EDITURA
București, 2024

CUPRINS

Fântâna părăsită	5
Stela	38
Horățiu	59
Lovitura	70
Turnătorul	82
La Călimări	97
Chioșcul de vată de zahăr	120
Doi prieteni	130
Irina și Zâna	140
De pe fereastră-afară	164
Intervenția	171

Fântâna părăsită

În mijlocul bătăturii, nea Ion bocănea cu ciocanul la parul pe care-l înfipsese jos, în pământ și pe care sus îl îmbinase cu alți pari, să facă scheletul de lemn pentru cortul de nuntă.

Îl ajuta fiu-său, Florin, viitorul mire. Flăcău zdravăn, lat în umeri și subțirel la mijloc, cu părul șaten, sârmos, dat de-a-ndărătelea de pe frunte pe spate. Buza de sus îi era acoperită de o mustăcioară deasă, care-l făcea să arate ca un gospodar așezat la casa lui, cu o droaie de plozi în bătătură. Când te uitai în ochii lui însă, îți dădeai seama că nu era nici pe departe așa de matur. Ceva ca o frică de băiețandru se citea în ei, de parcă se trezise că devenise bărbat peste noapte și nu știa cum să se poarte în astă împrejurare.

– Să trăiești, nea Ioane, salută de pe uliță un țăran între două vârste, cu cămașă gri de pânză și vestă neagră, iar pe cap cu pălărie de pâslă. Văd că mai aveți o țără și terminați de pus cortul. Când ieșiți cu plosca să poftiți lumea la nuntă?

Nea Ion își șterse sudoarea de pe față cu mâneca suflecată a cămășii, se îndreptă de șale și se uită la omul care se oprise la gard la el.

– Să trăiești, nea Lisandre. Iote, mult a fost, puțin a mai rămas, știi cum se zice... Însurăteii o să treacă prin sat cu plosca săptămâna viitoare.

– Ehe, a avut flăcăul ăsta al dumitale noroc cu ghiotura, zău așa, spuse celălalt cu o curiozitate avidă în ochi. Auzii că socru-său e om înstărit și-o să-i dea zestre bogată fetii... Așa-i?

Nea Ion tuși de câteva ori, aruncă o privire la cadrul de lemn care se înălța neted pe fundalul copacilor îngălbeniți din spatele curții și-apoi își reluă munca.

– De, nea Lisandre, spuse el, gura lumii slobodă, știi cum se zice. Foaie verde lobodă...

Începu iar să-i tragă cu ciocanul, așa că nu se mai auzi ce mai spuse. În caz că mai spusese și altceva.

Omul de pe uliță îl privi chiorăș.

Ce se mai ascundea nea Ion ăsta! De parcă n-auzise tot satul ce bani și pășuni și vaci avea viitorul lui cuscru, prin părțile de unde era!

Văzând însă că celălalt lucra de zor și nu-l mai băga în seamă, n-avu ce face și-o luă din loc.

– I-auzi, mă, spuse nea Ion după ce se îndepărtă țăranul, ridicând capul și uitându-se după el. Vrea el să știe ce zestre-ți aduce Lizica ta! Îl gâtuie părerea de rău că el l-a lăsat pe fiu-său să se-nsoare cu Narcisa lu' alde Scoarță, aia de nu i-a adus nimic în casă.

Florin își aținti ochii la cuiul pe care-l înfigea taică-său în par și spuse cu voce șovăielnică:

– Așa o fi, tată. Da' Narcisa e frumoasă și Gelu lu' nea Lisandru o iubește...

Nea Ion se opri din bătut cu ciocanul.

– Și ce-are, mă, că-i frumoasă? Măi băiatule, frumusețea nu ține de foame și de frig, știi cum se zice... Și-apoi, nu-l văzuși pe nea Lisandru cu câtă poftă ne iscodea? Ehe, i-ar fi plăcut și lui să se-ncuscrească bine, cu oameni cu stare, așa cum am făcut noi...

„Ba n-am făcut încă”, gândi flăcăul cu obidă. Dar nu mai spuse nimic.

– Tu ai gărgăuni în cap la vârsta asta, da' tocmai de-aia trebuie s-ascuți de tac-tu. Eu am trecut prin viață și știu cum merg lucrurile: frumusețea și iubirea or fi ele bune la-nceput, dar se duc repede pe apa sâmbetei. Tu trebuie să-ți faci un rost acum, cât ești tânăr. Un prilej mai bun ca ăsta, c-o iei pe fata lui Grigore Ștefan, n-o să mai întâlnești tu, măi flăcăule!

Florin privi la chipul lui taică-său: scofălcit, brăzdat de cute adânci ca pământul tăiat toamna de lama plugului, cu nasul coroiat prea mare și cu fruntea prea îngustă. Fruntea... fruntea aceea, sub care se învârteau zi și noapte numai gânduri despre bani și vaci și avere.

Fusese și nea Ion vreodată tânăr sau, mai mult chiar, îndrăgostit? Nu părea cu puțință una ca asta. Și-atunci, tocmai el îi dădea acum sfaturi despre iubire?

Flăcăul își luă privirea de la el cu un gest de lehamite.

Se uită pe uliță și-l zări pe frate-său, un băiat la vreo zece ani, cu nădragii suflecați prinși cu sfoară la brâu și cu un tricou lăbărțat, mânând de

la spate cele două vaci ale lor. Copilul intră pe poarta mică a curții, deschise dinăuntru porțile mari, ieși din nou în uliță și băgă vacile în bătătură.

– Tată, spuse el cu reproș în glas, mi-ai promis azi dimineață, când m-ai trimis cu vacile, că nu v-apucați de cort decât când mă-ntorc eu, să pot să lucrez și eu cu voi!

– Păi ce, bă Aurele bă, doar nu era s-așteptăm toată ziua după tine! zise nea Ion.

Băiatul se bosumflă. Așa-i făcea taică-său mereu: îl trimitea după ce treburi avea el și-i promitea de toate, iar dup-aia nu se ținea de cuvânt.

– Lasă-mă să bat eu pironul ăsta, zise Aurel, văzând că taică-său se pregătea să bată alt piron în pământ.

– Du-te-ntâi de bagă vacile-n grajd și dup-aia, zise nea Ion.

Băiețelul își flutură prin aer nuiaua de alun pe care-o meșterise în timpul zilei, cât păscuse vacile, și o croi grăbit pe spinarea lor până le văzu intrate în staul. Închise apoi poarta și se-ntoarse la taică-său și la frate-său.

– Ia, mă, să te văd de ce ești în stare, spuse nea Ion. Vezi să nu-ți alunece ciocanul, să nu-ți dai cu el în dește. Dă încetișor mai întâi, că știi cum se zice: graba strică treaba.

Aurel luă cu grijă ciocanul lui taică-său. Greu, nu glumă. Dar el era vânjos, îi era ușor să-l mânuiască. Dacă l-ar fi lăsat, ar fi ridicat el tot scheletul ăla în doi timpi și trei mișcări. Mai

repede ca taică-său și nen-său împreună.

Dar când fu să dea în piron nu știu cum se făcu că ciocanul îi alunecă și-și dădu într-adevăr în degete.

– Auuu, strigă el și aruncă ciocanul cât colo, mai-mai să-l nimerească pe frate-său ăl mare în picior.

– Ehe, băiete, zise nea Ion cu glas înțelept, netulburat de durerea băiatului. Vezi, mai ai de-nvățat până să ne-ajuuți pe noi.

Aurel alergă în casă, supărat și că nu-l așteptaseră să înalțe scheletul cortului împreună, și că se mai făcuse și de râs în fața lui taică-său.

Florin culese ciocanul de pe jos și bătu el țărășul, apoi înfășură frânghia care sprijinea pilonul de lemn în jurul lui. Scheletul era aproape gata. Flăcăul se trase câțiva pași înapoi și-l privi îndelung. Câțiva copaci se aplecau peste el, iar în stânga lor se înălța grajdul de vite, cu fânarul deasupra, cu cotețele de păsări și de porci într-o parte și cu motocicletă cu care se ducea nea Ion la muncă la oraș proptită de gard, lângă cușca de câine.

Florin își trecu mâna prin păr, de pe frunte pe spate, cu un gest pe care-l căpătase în ultimul timp și-l repeta des.

Acolo, în mijlocul bătăturii, între scândurile acelea de lemn unde vor întinde mesele, aveau să vină nuntașii să mănânce și să bea în cinstea lor, a însurășilor.

Mulți, nenumărați nuntași; nenumărați nea Lisandri invidioși pe norocul lui.

În vreme ce el și cu viitoarea lui nevastă – o străină pe care de-abia o cunoscuse – vor sta în capul mesei.

Venise taică-său într-o după-amiază și-l luase pe nepusă masă: „Mergem în pețit, băiete. Îmbracă-te cu hainele bune.” El se-mbrăcase și mersese cu taică-său și cu maică-sa, cu căruța, până-ntr-un sat vecin, unde se opriseră în fața unei case arătoase, cu pridvor mare și luminos, zugrăvit în alb, cu model albastru pe margini, cu ghivece de flori atârinate la colțuri.

Lizica, fata, de-abia împlinise optsprezece ani. Avea părul șaten, lung până la mijlocul spatelui, de parcă nu-l tăiasese niciodată de când se născuse. Avea o față rotundă, cu trăsături fără cusur, dar atât de inexpresivă, că lui Florin i se păruse imediat urâtă. Fata nu răsese și nu zâmbise nici măcar o singură dată toată seara. Fundul îi era cam mare, pulpele – groase, sâni – voinici. Lui Florin îi trecuse prin minte imaginea vacii lor cafenii, Bujoara: blândă, cu ochii mari, dar fără vreo scânteie de istețime în ei.

El și cu Lizica...

Acolo, sub copertina de pânză pe care-o s-o pună cu taică-său a doua zi peste scheletul de lemn, o să se pecetluiască unirea lui cu străina aceea de care nu-i plăcea.

Pentru averea ei.

Peste o săptămână.

Soarele începuse să cadă la apus. O pâclă aurie plutea în aer, dând o tentă gălbuie pământului bătătorit din curte.

– Ei, terminarăm pe ziua de azi, spuse nea Ion. Hai acum în casă, că ne-o fi făcut mă-ta de mâncare.

Florin se aplecă să-și scuture cracii pantaloanelor de praf. Mormăi ceva ce nu se-nțelese, se-ndreptă de spate și-o luă ușurel spre poartă.

– Nu vii, mă, să mănânci cu noi?

– Lasă, mâncați voi. Eu oi veni mai încolo.

Mergea încet, dar hotărât. Capul îi era gol de gânduri, picioarele îl purtau împotriva voinței sale. Știa unde-l purtau, dar nu avea putere nici să le-mpingă-ntr-acolo de bună voie, nici să le oprească.

Trecu pe lângă case și curți pe care nu le văzu, pe lângă fânețe și pâlcuri de pomi rotați, negri pe cerul roșu de la apus. Drumeagul suia și tot suia. Când ajunse în dreptul gospodăriei lui nea Stan Marcu, flăcăul se opri brusc, de parcă aburul ce-i învăluia mintea se topise dintr-odată, în aerul pâcios al serii.

În continuarea casei lui nea Stan Marcu se-ntindea o fâneață mare și după ea, ascunsă în spatele unui rând de plop, se afla ultima casă din sat: casa Ioanei.

Da, picioarele lui într-acolo îl duceau.

Dar pentru ce?

Că se despărțiseră deja de două luni, la fântâna părăsită. N-o mai văzuse de-atunci pe Ioana și-și jurase că nici nu-i mai trebuie s-o vadă vreodată, după vorbele de ocară pe care i le-aruncase. Și-l mai și blestemase să n-o poată uita!

Și-acum picioarele i se-ndreptau spre casa ei?

Ei, dar nu se ducea s-o vadă pe ea. Doar voia să treacă pe-acolo, așa, de-o preumblare, și-apoi s-o întoarce acasă...

Să treacă prin fața casei ei... ca să se ducă unde? Dacă gospodăria ei era ultima din sat și mai departe nu mai era decât fântâna părăsită și-apoi pădure și tot pădure?

Și dacă ea îl zărea de-afară, din curte sau de pe prispă, și-i striga iar cine știe ce?

O ultimă geană de soare cu sclipiri roșiatice pâlpoi pentru câteva clipe la apus, apoi se stinse în spatele orizontului. Cerul rămase încă luminos, de un roz-violet. Dar Florin știa că asta n-o să țină mult, noaptea o să se lase peste sat cu repeziciune.

„Poate dacă m-aș ascunde-n fâneța lui nea Stan Marcu și-aș ieși din ea mai încolo, pe-ntuneric, nu m-ar mai vedea Ioana când trec prin fața casei ei.”

Ce gând josnic! Chiar așa rău ajunsese, să nu mai poată de dorul unei muieruști și să-i mai fie și frică de gura ei?

Cine știe, poate îl ajunsese blestemul ei, chiar dacă el nu credea în blesteme...

Îhî, atunci asta era ce-o să facă: o să se ducă la poarta Ioanei, să-i ceară să-și ia blestemul înapoi. Dacă-l iubea, trebuia să și-l ia înapoi. Că el nu mai putea trăi așa, cu ea învârtindu-i-se mereu în cap, de nu mai știa nici pe ce lume se află! Și când se gândea că nici nu se însurase încă și-ajunsese așa de rău. Cum o să-i fie dup-aia?

Se uită în dreapta, la casa lui nea Stan Marcu,

care se profila tăcută pe fundalul vioriu al cerului, apoi la câmpul cu fân ce prinsese reflexe sure în lumina serii și se unduia ca o mare cețoasă.

„Acum, dacă m-am pornit, trebuie să merg până la capăt”, gândi el. „Mă duc să-i cer Ioanei să mă dezlege de blestem”.

Își privi picioarele de parc-ar fi vrut să le convingă să-nceapă iar să meargă. Băgă de seamă că era îmbrăcat cam prost pentru o asemenea vizită: purta un trening răpciugos de muncă, iar adidașii îi erau rupți și prăfuiți.

Totuși se urni din loc și-o porni mai departe. Trecu pe lângă fâneța înconjurată de sârmă ghimpată și ajunse în dreptul porții Ioanei. Peste gard se vedeau ograda și grădina de legume, cu araci în jurul cărora se agățau vara tufe de roșii, castraveți și fasole. Casa se afla în fundul curții: o dărăpănătură cenușie, ascunsă în spatele unor arbuști sălbatici crescuți la nimereală.

Se auzi un foșnet și Florin zări silueta țatei Ana ieșind din pătul.

Țata Ana, mama Ioanei, era o femeie înaltă, slabă ca o scândură, umblând mereu țeapănă, de-ți era frică să n-o vezi căzând pe spate de dreptă ce stătea. Avea privirea piezișă și pelin pe limbă. Florin se dădu un pas înapoi; la asta nu se gândise, c-avea să dea ochii întâi cu ea.

Dar, printr-o minune, țata Ana nu-i aruncă niciun cuvânt, ci doar îl privi lung de parcă vedea o arătare. Își mută găleata pe care-o căra mai sus pe braț, își șterse fața cu un colț al baticului și îi întoarse spatele, pornind-o spre casă.

– Am ceva să-i spun Ioanei, strigă Florin în urma ei, de teamă că dac-o lăsa să plece nu mai apuca s-o vadă pe fiică-sa în seara aia.

Toc, toc, toc, se-auzea coada bătrânului Ursu, câinele din băătăură, bătând prietenos în gardul de lemn. Că el îl știa bine pe Florin de pe vremea când umbla toată ziua pe la poarta lor.

Țața Ana nici nu se opri, nici nu se-ntoarse, nici nu spuse nimic. Mergea țațoșă ca-ntotdeauna, în vreme ce fusta prea largă, de pânză ca de sac, i se legăna într-o parte și-ntr-alta.

Florin izbi cu pumnul în uluca gardului.

– Vreau s-o văd pe fie-ta, n-auzi? spuse el pe ton și mai ridicat.

Dar femeia continuă să meargă ca și când nici nu-l auzea. Ajunsă la prispă, urcă cele câteva trepte, ținându-se cu mâna liberă de rezemătoare, și se topi înăuntrul casei întunecate.

Florin simțea că dacă n-o vede în seara aia pe Ioana o să-nnebunească. Aproape că-i venea să sară gardul și să pătrundă cu forța în casa ălor două muieri singure, când ușa de la intrare se deschise și-n cadrul ei apărură silueta albă a unei fete, care înaintă doi pași și se opri în dreptul parapetului prispei. Era chiar ea, Ioana. În penumbra care se lăsase și de la distanța la care se afla, flăcăul nu-i putea distinge trăsăturile; dar simți un junghi în inimă când o zări, mai mult ghicindu-i veștejeala de pe față și focul vrăjmaș din priviri.

– Vino-aci, la poartă, c-avem de vorbit, îi strigă el.